

1598

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

z dnia 10 grudnia 1955 r.

w sprawie zasad premiowania i wynagradzania za pomoc techniczną przy opracowywaniu pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaień technicznych i usprawnień.

Na podstawie art. 19 dekretu z dnia 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej (Dz. U. z 1950 r. Nr 47, poz. 428, z 1952 r. Nr 3, poz. 17 i z 1955 r. Nr 40, poz. 248) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o projekcie bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć projekt pracowniczego wynalazku, wzoru użytkowego, udoskonalenia technicznego lub usprawnienia.

2. Za pomoc techniczną uważa się:

- 1) pomoc przy opracowaniu teoretycznym projektu wraz z odpowiednimi szkicami i obliczeniami oraz przy obliczaniu korzyści gospodarczych w oparciu o elementy techniczne projektu;
- 2) pomoc przy sporządzaniu rysunków technicznych, przy przeprowadzaniu prób i badań oraz przy produkcji doświadczalnej, w której projekt ma być zastosowany.

§ 2. Udzielenie pomocy technicznej następuje na podstawie pisemnego zlecenia kierownika zakładu pracy właściwego do dokonania oceny projektu.

§ 3. 1. Kierownik zakładu pracy przyznaje osobom, które udzieliły pomocy technicznej określonej w § 1 ust. 2 pkt 1, premię w wysokości do 25% kwoty wynagrodzenia należnego twórcy projektu.

2. Jeżeli premia w wysokości określonej na podstawie ust. 1 byłaby niewspółmiernie niska w stosunku do pracy włożonej przez udzielającego pomocy technicznej, premię należy obliczyć według obowiązujących norm na podstawie ilości godzin pracy rzeczywiście zużytych przez udzielającego pomocy.

§ 4. 1. Wypłata premii następuje po przyjęciu projektu do wykorzystania. W razie gdy decyzja kierownika zakładu pracy o przyjęciu projektu do wykorzystania powinna być zatwierdzona przez organ nadrzędny, wypłata premii następuje po zatwierdzeniu tej decyzji.

2. W razie odrzucenia projektu wysokość premii ustala się szacunkowo.

§ 5. 1. Kierownik zakładu pracy przyznaje osobom, które udzieliły pomocy technicznej określonej w § 1 ust. 2 pkt 2, wynagrodzenie według obowiązujących norm na podstawie ilości godzin pracy rzeczywiście zużytych przez udzielającego pomocy.

2. Wypłata wynagrodzenia następuje po wykonaniu pracy przewidzianej w zleceniu i po przyjęciu jej przez zakład pracy. Wynagrodzenie wypłaca się niezależnie od tego, czy projekt został przyjęty, czy odrzucony.

§ 6. 1. Premia i wynagrodzenie, o których mowa w §§ 3 i 5, mogą być wypłacone, jeżeli praca została wykonana w godzinach pozasłużbowych i osoba udzielająca pomocy nie została w inny sposób wynagrodzona.

2. Premię i wynagrodzenie określa i wypłaca zakład pracy, który zlecił udzielenie pomocy technicznej.

§ 7. Przepisy niniejszego zarządzenia mają zastosowanie we wszystkich sprawach w zakresie unormowanym tym zarządzeniem, rozpoczętych na podstawie dotychczasowych przepisów, w których premia lub wynagrodzenie nie zostały wypłacone do dnia wejścia w życie zarządzenia.

§ 8. Minister Obrony Narodowej i Minister Spraw Wewnętrznych wydadzą, każdy w swoim zakresie działania, w uzgodnieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministrem Finansów, przepisy mające na celu dostosowanie przepisów niniejszego zarządzenia do struktury organizacyjnej jednostek i zakładów pracy podległych tym ministrom.

§ 9. Traci moc zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 24 sierpnia 1951 r. w sprawie premiowania i wynagradzania za pomoc techniczną przy opracowywaniu pracowniczych wynalazków, udoskonaień technicznych i usprawnień (Monitor Polski Nr A-82, poz. 1137).

§ 10. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego: E. Szyr

1599

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

z dnia 10 grudnia 1955 r.

w sprawie zasad organizacji wynalazczości pracowniczej.

Na podstawie art. 7 ust. 2 i art. 16 ust. 1 dekretu z dnia 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej (Dz. U. z 1950 r. Nr 47, poz. 428, z 1952 r. Nr 3, poz. 17 i z 1955 r. Nr 40, poz. 248) zarządza się, co następuje:

R o z d z i a ł 1.

Przepisy wstępne.

§ 1. 1. Powołane w zarządzeniu:

- 1) artykuły dekretu — oznaczają artykuły dekretu z dnia 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej

(Dz. U. z 1950 r. Nr 47, poz. 428, z 1952 r. Nr 3, poz. 17 i z 1955 r. Nr 40, poz. 248),

- 2) przepisy o wynagradzaniu wynalazczości pracowniczej — oznaczają uchwałę nr 911 Rady Ministrów z dnia 12 listopada 1955 r. w sprawie zasad wynagradzania twórców pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaień technicznych i usprawnień (Monitor Polski Nr 122, poz. 1597),

- 3) przepisy o premiowaniu i wynagradzaniu za pomoc techniczną — oznaczają zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 10 grudnia 1955 r. w sprawie zasad premiowania i wy-

gradzania za pomoc techniczną przy opracowywaniu pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień (Monitor Polski Nr 122, poz. 1598).

2. Ileż w zarządzeniu jest mowa:

- 1) o ministrach i ministerstwach, rozumie się przez to również kierowników urzędów centralnych, przewodniczących określonych w ustawie komisji i komitetów sprawujących funkcje naczelnych organów administracji państwowej oraz wymienione urzędy centralne, komisje i komitety,
- 2) o departamentach techniki, rozumie się przez to również inne odpowiednie komórki organizacyjne w ministerstwach,
- 3) o centralnych zarządach, rozumie się przez to centralne zarządy branżowe lub inne jednostki równorzędne,
- 4) o projekcie racjonalizatorskim lub o projekcie, rozumie się przez to projekt pracowniczego wynalazku, wzoru użytkowego, udoskonalenia technicznego lub usprawnienia.

R o z d z i a ł 2.

Organy właściwe w sprawach wynalazczości pracowniczej.

§ 2. Organami właściwymi do kierowania ruchem wynalazczości pracowniczej są ministrowie, kierownicy centralnych zarządów i kierownicy uspołeczniionych zakładów pracy.

§ 3. 1. Komórki wynalazczości powinny być utworzone według następujących zasad:

A. W ministerstwach, w zależności od rozmiaru prac w zakresie wynalazczości pracowniczej, powinny być utworzone w ramach departamentów techniki wydziały lub podległe bezpośrednio dyrektorowi departamentu techniki stanowiska pracy starszego inżyniera wynalazczości.

B. W centralnych zarządach, w zależności od rozmiaru prac w zakresie wynalazczości pracowniczej, powinny być utworzone podległe bezpośrednio naczelnemu inżynierowi komórki organizacyjne bądź jedno- lub kilkuosobowe stanowiska pracy inżyniera wynalazczości.

C. W razie gdy w ministerstwie lub w centralnym zarządzie rozmiar prac w zakresie wynalazczości pracowniczej jest niewielki, sprawy te powinny być powierzane jednemu z pracowników właściwej komórki organizacyjnej ministerstwa lub centralnego zarządu.

D. W zakładach pracy, w zależności od rozmiaru prac w zakresie wynalazczości pracowniczej, ilości zgłoszeń projektów racjonalizatorskich oraz obowiązujących w danym resorcie zasad organizacji powinny być tworzone podległe bezpośrednio naczelnemu (głównemu) inżynierowi komórki organizacyjnej (działy, sekcje) bądź stanowiska pracy inżyniera lub technika wynalazczości, wykonującego wyłącznie te prace. W małych zakładach pracy, o niewielkiej ilości zgłoszeń projektów racjonalizatorskich, funkcje technika wynalazczości powinny być powierzane jednemu z pracowników komórki technicznej.

2. Inżynierów i techników wynalazczości zalicza się do pracowników inżynieryjno-technicznych grupy produkcyjnej.

§ 4. Do zakresu działania komórki (stanowiska pracy) wynalazczości w departamencie techniki należy organizowanie w resorcie ruchu wynalazczości pracowniczej oraz koordynowanie i kontrola działalności komórek wynalazczości w resorcie, a w szczególności:

- 1) opracowywanie wytycznych i założeń do resortowego planu nakładów na wynalazczość pracowniczą oraz kontrola realizacji tego planu,

- 2) współpraca z właściwymi komórkami organizacyjnymi ministerstwa przy opracowywaniu resortowego planu gospodarczego, a w szczególności w celu zabezpieczenia środków na wykonanie planu rozwoju wynalazczości,
- 3) analiza wynalazczości pracowniczej w resorcie w celu zapewnienia stałego jej rozwoju i wykonania podstawowych zadań planowych resortu oraz opracowywanie ogólnych kierunków tematyki wynalazczości pracowniczej w resorcie,
- 4) opieka i pomoc w przeprowadzaniu prób i w realizacji szczególnie ważnych dla resortu projektów racjonalizatorskich, mogących mieć zastosowanie w zakładach pracy podporządkowanych różnym centralnym zarządcom,
- 5) opracowywanie resortowych wytycznych i założeń dla rozpowszechniania szczególnie ważnych dla resortu wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień, mogących mieć zastosowanie w zakładach pracy podporządkowanych różnym centralnym zarządcom i kontrola ich realizacji,
- 6) kontrola działalności komórek wynalazczości w centralnych zarządach oraz kontrola realizacji projektów racjonalizatorskich,
- 7) organizowanie wystaw wynalazczości oraz konkursów na rozwiązanie szczególnie ważnych zagadnień w resorcie w zakresie wynalazczości pracowniczej,
- 8) prowadzenie ewidencji wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień szczególnie ważnych dla resortu,
- 9) instruktaż i współudział w organizowaniu szkolenia pracowników komórek wynalazczości w zakresie wynalazczości pracowniczej,
- 10) współpraca ze związkami zawodowymi i stowarzyszeniami naukowo-technicznymi w zakresie rozwoju wynalazczości pracowniczej,
- 11) opracowywanie obowiązującej sprawozdawczości i statystyki resortowej w zakresie wynalazczości pracowniczej.

§ 5. Do zakresu działania komórki (stanowiska pracy) wynalazczości w centralnym zarządzie należy organizowanie w centralnym zarządzie ruchu wynalazczości pracowniczej oraz koordynowanie i kontrola działalności komórek wynalazczości w zakładach pracy podporządkowanych centralnemu zarządowi, a w szczególności:

- 1) opracowywanie wytycznych i założeń do planu nakładów na wynalazczość pracowniczą oraz kontrola realizacji tego planu,
- 2) analiza wynalazczości pracowniczej w celu zapewnienia stałego jej rozwoju i wykonania podstawowych zadań planowych centralnego zarządu oraz opracowywanie szczegółowych kierunków tematyki wynalazczości pracowniczej dla zakładów pracy,
- 3) opieka i pomoc w przeprowadzaniu prób i w realizacji szczególnie ważnych dla centralnego zarządu projektów racjonalizatorskich,
- 4) rozpowszechnianie szczególnie ważnych dla centralnego zarządu wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień,
- 5) kontrola działalności komórek wynalazczości w zakładach pracy oraz kontrola realizacji projektów racjonalizatorskich,
- 6) organizowanie konkursów wynalazczości oraz konkursów na rozwiązanie szczególnie ważnych zagadnień w centralnym zarządzie w zakresie wynalazczości pracowniczej,
- 7) prowadzenie wykazu wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień szczególnie ważnych dla centralnego zarządu,

- 8) instruktaż pracowników komórek wynalazczości w zakresie wynalazczości pracowniczej,
- 9) współpraca ze związkami zawodowymi i stowarzyszeniami naukowo-technicznymi w zakresie rozwoju wynalazczości pracowniczej,
- 10) opracowywanie obowiązującej sprawozdawczości i statystyki w centralnym zarządzie w zakresie wynalazczości pracowniczej.

§ 6. 1. Do zakresu działania komórki wynalazczości w zakładzie pracy należy inicjowanie i umasowianie ruchu wynalazczości pracowniczej w zakładzie pracy oraz opieka nad rozwojem tego ruchu, a w szczególności:

- 1) opracowywanie planów rozwoju ruchu wynalazczości pracowniczej w zakładzie pracy według wytycznych centralnego zarządu, czuwanie nad zapewnieniem realizacji tych planów oraz współudział w opracowywaniu planu techniczno-przemysłowo-finansowego zakładu pracy,
- 2) opracowywanie i aktualizowanie tematyki wynalazczości pracowniczej w zakładzie pracy, organizowanie konkursów na rozwiązanie ważniejszych zadań w zakresie wynalazczości pracowniczej, wymiany doświadczeń itp.,
- 3) przyjmowanie zgłoszeń pracowniczych projektów racjonalizatorskich,
- 4) ustalanie, czy zgłoszony projekt jest nowy w rozumieniu przepisów dekretu, oraz przygotowywanie materiałów i danych potrzebnych do wydania decyzji przez kierownika zakładu pracy, dotyczącej zgłoszonych projektów racjonalizatorskich,
- 5) współpraca z właściwymi komórkami organizacyjnymi przy opracowywaniu planów przeprowadzania prób i planów wykorzystania projektów oraz kontrola wykonania tych planów,
- 6) zawiadamianie nadrzędnych jednostek (centralnego zarządu i departamentu techniki) o zgłoszonych w zakładzie pracy szczególnie ważnych projektach racjonalizatorskich,
- 7) wydawanie racjonalizatorom zaświadczeń o dokonaniu usprawnienia przez dokonywanie wpisów w księżeczce racjonalizatora oraz prowadzenie ewidencji przyjętych do wykorzystania usprawnień i wydanych zaświadczeń,
- 8) współpraca z klubami techniki i racjonalizacji oraz stowarzyszeniami naukowo-technicznymi w dążeniu do umasowienia ruchu wynalazczości pracowniczej,
- 9) opracowywanie obowiązującej sprawozdawczości i statystyki w zakresie wynalazczości pracowniczej.

2. Do zakresu działania komórek wynalazczości w zakładzie pracy należą również sprawy niepracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień, odstąpionych na podstawie art. 20 dekretu, które komórka wynalazczości załatwia w uzgodnieniu z kierownikiem zakładu pracy. Przepisy ust. 1 pkt 3 — 7 stosuje się odpowiednio.

R o z d z i a ł 3.

Zgłaszanie pracowniczych projektów racjonalizatorskich w zakładach pracy.

§ 7. 1. Pracownik, który dokonał pracowniczego wynalazku, wzoru użytkowego, udoskonaleń technicznych lub usprawnienia, jest obowiązany zgłosić je niezwłocznie w komórce wynalazczości zakładu pracy, w którym jest zatrudniony.

2. Właściwym do dokonania oceny pracowniczego projektu racjonalizatorskiego jest zakład pracy, w którym projekt

zostanie przyjęty do wykorzystania i zrealizowany. Zakład ten dokonuje również wypłaty wynagrodzenia twórcy.

§ 8. 1. Zgłoszony projekt racjonalizatorski powinien być tak opracowany, aby z opracowania jasno wynikała istota projektu. Zgłoszenie samej koncepcji nie stanowi zgłoszenia projektu. Wraz z projektem powinny być zgłoszone: wystarczająco zrozumiały rysunek lub szkic techniczny oraz określenie przewidywanych korzyści, jakie wynikną z zastosowania projektu.

2. Jeżeli zgłaszający ze względu na brak odpowiednich kwalifikacji nie jest w stanie przed zgłoszeniem projektu opracować rysunku lub szkicu technicznego, do udzielenia mu pomocy jest obowiązany przedstawiciel techniczny zakładu pracy do współdziałania w pracach klubu techniki i racjonalizacji, a w zakładach pracy nie posiadających przedstawiciela technicznego — kierownictwo zakładu pracy (§ 13).

§ 9. Pracownik, który w ciągu trzech tygodni nie dopełni obowiązku przewidzianego w § 7 ust. 1, traci prawo do wynagrodzenia przysługującego mu za dokonanie wynalazku, wzoru użytkowego, udoskonaleń technicznych lub usprawnienia.

§ 10. 1. Jeżeli zakład pracy, w którym zgłoszony został pracowniczy projekt racjonalizatorski, nie jest właściwy do dokonania oceny projektu, kierownik zakładu przesyła projekt bez zwłoki do właściwego zakładu pracy, dołączając w miarę możliwości dokumentację, o której mowa w § 8 ust. 1, a w przypadkach wątpliwych — do centralnego zarządu, któremu podlega zakład pracy, w celu skierowania projektu do właściwego zakładu pracy. O przesłaniu projektu należy zawiadomić twórcę.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 wypłaty wynagrodzenia twórcy dokonuje zakład pracy, w którym projekt zostanie przyjęty do wykorzystania, za pośrednictwem zakładu pracy, w którym twórca jest zatrudniony.

3. O zgłoszonych w zakładzie pracy szczególnie ważnych projektach racjonalizatorskich kierownik komórki wynalazczości zawiadamia niezwłocznie nadrzędny centralny zarząd i departament techniki.

§ 11. 1. Jeżeli w dokonaniu oceny projektu zainteresowanych jest kilka zakładów pracy, decyzję w sprawie określenia właściwego zakładu wydaje:

- 1) dyrektor centralnego zarządu — co do zakładów w ramach centralnego zarządu,
- 2) minister — co do zakładów w ramach resortu.

2. Jeżeli w realizacji oraz w wykorzystaniu projektu zainteresowany jest zakład produkcyjny oraz zakład lub zakłady użytkujące, do dokonania oceny i realizacji projektu właściwy jest zakład produkcyjny. Zakład produkcyjny obowiązany jest w tym przypadku zasięgnąć opinii i uwzględnić wnioski zakładów użytkujących.

§ 12. 1. Zgłoszenia pracowniczego projektu racjonalizatorskiego dokonuje twórca na formularzu według ustalonego wzoru.

2. Do zgłoszenia mogą być dołączone rysunki wykonawcze, model, opis procesu technologicznego. Twórca może powołać się na wykonane przez siebie na podstawie projektu racjonalizatorskiego przedmioty, wyniki pracy itp.

§ 13. 1. Kierownictwo zakładu pracy jest obowiązane do udzielenia twórcy pracowniczego projektu racjonalizatorskiego pomocy technicznej, potrzebnej przy opracowaniu projektu. Udzielenie pomocy następuje na podstawie pisemnego zlecenia kierownika zakładu pracy.

2. Jeżeli zakład pracy nie jest w możności udzielić twórcy pomocy technicznej we własnym zakresie, kierownik zakła-

du zwraca się do jednostki bezpośrednio nadrzędnej o wskazanie innego zakładu pracy bądź instytutu naukowo-badawczego, wyższej uczelni lub innej instytucji, która może udzielić potrzebnej pomocy. Wskazany w tym trybie zakład pracy, instytut lub instytucja jest obowiązana do udzielenia potrzebnej pomocy technicznej.

§ 14. Za pomoc techniczną uważa się:

- 1) pomoc przy teoretycznym opracowaniu projektu wraz z odpowiednimi szkicami i obliczeniami oraz przy obliczaniu korzyści gospodarczych w oparciu o elementy techniczne projektu,
- 2) pomoc przy sporządzaniu rysunków technicznych, przy przeprowadzaniu prób i badań oraz przy produkcji doświadczalnej, w której projekt ma być zastosowany.

§ 15. 1. Udzielającego pomocy technicznej nie uważa się za współtwórcę projektu, chyba że w wyniku jego wkładu pracy twórczej wprowadzone zostały istotne zmiany w projekcie, na skutek których udzielający pomocy technicznej powinien być uznany za współtwórcę projektu.

2. W razie sporu roszczenia udzielającego pomocy technicznej przeciwko zakładowi pracy i twórcy o uznanie udzielającego pomocy technicznej za współtwórcę projektu rozstrzyga Urząd Patentowy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, zwany dalej w skróceniu Urzędem Patentowym.

3. Do czasu rozstrzygnięcia sporu przez Urząd Patentowy zakład pracy, w którym projekt został przyjęty do wykorzystania, wypłaca twórcy połowę przypadającego wynagrodzenia, a udzielającemu pomocy technicznej premię i wynagrodzenie, przypadające według zasad określonych w przepisach o premiowaniu i wynagradzaniu za pomoc techniczną. W razie uznania udzielającego pomocy technicznej przez Urząd Patentowy za współtwórcę projektu wynagrodzenie za dokonanie projektu oraz premię i wynagrodzenie za udzielenie pomocy technicznej dzieli się między współtwórców w stosunku określonym przez Urząd Patentowy.

R o z d z i a ł 4.

Ocenianie pracowniczych projektów racjonalizatorskich.

§ 16. Oceny pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień dokonuje naczelnny (główny) inżynier zakładu pracy, w którym projekt ma być przyjęty do wykorzystania i zrealizowany.

§ 17. 1. Po zgłoszeniu projektu przez twórcę w komórce wynalazczości, jeżeli zachowane zostały warunki określone w § 8 ust. 1, kierownik komórki wydaje twórcy potwierdzenie zgłoszenia projektu, a następnie podejmuje czynności mające na celu przygotowanie projektu do rozpatrzenia.

2. W szczególności kierownik komórki wynalazczości ustala czy zgłoszony projekt jest nowy w rozumieniu art. 2 dekretu, a w odniesieniu do projektów posiadających cechy wynalazku lub wzoru użytkowego — czy nie został opatentowany jako wynalazek lub zarejestrowany jako wzór użytkowy przez Urząd Patentowy, oraz zasięga opinii zainteresowanych komórek i w miarę potrzeby wybitnych fachowców w zakładzie pracy co do wartości technicznej i przydatności projektu, możliwości i celowości zastosowania projektu w zakładzie pracy w zakresie produkcji lub usług oraz przewidywanych korzyści i oszczędności, jakie przyniesie zastosowanie projektu.

§ 18. 1. Po uzyskaniu potrzebnych opinii i materiałów — jeżeli zgłoszony projekt jest nowy w rozumieniu art. 2 dekretu i zebrane opinie są pozytywne — kierownik komórki wynalazczości zwraca się do komórki finansowej zakładu pracy o dokonanie obliczenia oszczędności, jaka przewidywana jest w

pierwszych 12 miesiącach zastosowania projektu w zakładzie pracy.

2. Komórka finansowa zakładu pracy jest obowiązana dokonać obliczenia oszczędności. Arkusz obliczenia oszczędności podpisuje główny (starszy) księgowy, stwierdzając prawidłowość dokonania obliczenia.

§ 19. Po dokonaniu przez komórkę finansową zakładu pracy obliczenia przewidzianej oszczędności komórka wynalazczości dokonuje obliczenia wynagrodzenia twórcy i przedkłada projekt do oceny naczelnemu (głównemu) inżynierowi.

§ 20. 1. Naczelnny (główny) inżynier oceniając projekt bada:

- 1) jaka jest wartość techniczna i przydatność projektu oraz jakich nakładów wymagać będzie realizacja i zastosowanie projektu oraz jakie oszczędności i korzyści przyniesie jego zastosowanie,
- 2) możliwość i celowość zastosowania projektu w zakładzie pracy i ewentualnie w innych zakładach,
- 3) czy w rozumieniu obowiązujących przepisów zgłoszony projekt jest usprawnieniem czy też posiada cechy udoskonalenia technicznego, wzoru użytkowego lub wynalazku.

2. Naczelnny (główny) inżynier może przed wydaniem oceny skierować projekt do rozpatrzenia i zaopiniowania przez komisję.

3. Naczelnny (główny) inżynier przed wydaniem negatywnej oceny co do wartości projektu powinien wysłuchać wyjaśnień twórcy projektu.

§ 21. 1. Powołanie komisji, o której mowa w § 20 ust. 2, następuje w trybie określonym obowiązującymi przepisami. W skład komisji wchodzi: przewodniczący, sekretarz (którym jest kierownik komórki wynalazczości) oraz jako członkowie — przedstawiciele służby techniczno-produkcyjnej zakładu pracy. Szczegółowy skład i tryb postępowania komisji określa zarządzenie o powołaniu komisji. Na posiedzenie komisji może być zaproszony twórca projektu.

2. Za udział w posiedzeniu komisji przewodniczący, sekretarz i członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości maksymalnej stawki określonej w § 8 ust. 5 zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 5 maja 1955 r. w sprawie powoływania komisji w przedsiębiorstwach państwowych i jednostkach organizacyjnych spółdzielczości (Monitor Polski Nr 44, poz. 434 i Nr 66, poz. 862). Rzecznicy otrzymują wynagrodzenie tak jak członkowie komisji.

§ 22. 1. Po dokonaniu oceny naczelnny (główny) inżynier przedkłada projekt kierownikowi zakładu pracy, który wydaje decyzję o przyjęciu projektu do wykorzystania lub o jego odrzuceniu. Decyzja powinna być wydana w ciągu 3 dni od daty otrzymania akt sprawy. W razie przyjęcia projektu do wykorzystania kierownik zakładu pracy ustala wysokość wynagrodzenia twórcy.

2. O decyzji kierownika zakładu pracy komórka wynalazczości zawiadamia niezwłocznie twórcę.

§ 23. 1. Przed powzięciem decyzji o przyjęciu lub odrzuceniu projektu kierownik zakładu pracy może zarządzić przeprowadzenie dodatkowych prób.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, kierownik zakładu pracy zleca właściwym komórkom zakładu pracy opracowanie planu przeprowadzenia prób i włączenie go do bieżących planów pracy.

§ 24. 1. Plan przeprowadzenia prób powinien przewidywać:

- 1) przygotowanie dokumentacji,
- 2) przygotowanie potrzebnych materiałów,

- 3) określenie i zapewnienie potrzebnych środków finansowych,
- 4) ustalenie komórek przeprowadzających próby,
- 5) czas trwania prób,
- 6) osobę lub osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie prób.

2. Przy przeprowadzaniu prób należy zapewnić udział twórcy projektu.

§ 25. 1. Do dokonania oceny projektu zgłoszonego przez kierownika zakładu pracy, w którym projekt ma być realizowany, lub przez jego zastępcę właściwy jest naczelny inżynier centralnego zarządu.

2. Przepis ust. 1 ma również zastosowanie w razie zgłoszenia projektu opracowanego przez osobę wymienioną w ust. 1 wspólnie z inną osobą lub osobami.

3. Decyzję o przyjęciu do wykorzystania projektu zgłoszonego przez osoby, o których mowa w ust. 1, lub o jego odrzuceniu wydaje dyrektor centralnego zarządu, który w razie przyjęcia projektu do wykorzystania ustala również wysokość wynagrodzenia twórcy. Przepisy §§ 23 i 24 stosuje się odpowiednio.

4. Oceny projektu zgłoszonego przez naczelnego inżyniera lub dyrektora centralnego zarządu, w ramach którego projekt ma być realizowany, dokonuje komisja wyznaczona przez właściwego ministra, która przedkłada ministrowi wniosek co do wysokości wynagrodzenia za projekt. Decyzję o przyjęciu do wykorzystania lub odrzuceniu projektu wydaje minister (lub osoba przez niego upoważniona), który również ustala wysokość wynagrodzenia za projekt.

Rozdział 5.

Realizacja i wykorzystanie przyjętych projektów racjonalizatorskich.

§ 26. Przez realizację projektu należy rozumieć czynności mające na celu wykorzystanie projektu we właściwym zakładzie lub zakładach pracy w zakresie produkcji lub usług.

§ 27. Przyjęte do wykorzystania projekty racjonalizatorskie powinny być włączone do planów produkcyjnych zakładu pracy.

§ 28. Dla projektów szczególnie ważnych, których realizacja wymaga udziału różnych komórek zakładu, kierownik zakładu pracy zleca właściwej komórce organizacyjnej zakładu pracy opracowanie planu realizacji projektu przewidującego niezbędne środki i prace dla zapewnienia realizacji projektu w określonym terminie. Jeżeli realizacja projektu wymaga udziału innych zakładów, odpowiednie czynności podejmuje kierownik jednostki nadrzędnej. Przepis § 24 stosuje się odpowiednio.

§ 29. 1. Realizacja i wykorzystanie projektu następuje w zasadzie w zakładzie pracy, którego kierownik wydał decyzję o przyjęciu projektu do wykorzystania.

2. Centralny zarząd może wskazać inny zakład lub zakłady pracy podległe temu centralnemu zarządowi, w których ma nastąpić realizacja i wykorzystanie projektu.

§ 30. 1. Kierownik zakładu pracy powinien w razie potrzeby zapewnić twórcy bezpośredni udział w pracach nad realizacją projektu.

2. Jeżeli realizacja projektu następuje w zakładzie pracy, w którym twórca jest zatrudniony, może on być w koniecznych przypadkach zwalniany od swych zasadniczych zajęć do prac nad realizacją projektu, z zachowaniem wynagrodzenia w wysokości średniego zarobku z ostatnich trzech miesięcy.

3. Jeżeli realizacja projektu następuje w innym zakładzie pracy, twórca może być w razie potrzeby delegowany do prac nad realizacją projektu. W okresie trwania delegacji wynagrodzenie wypłaca twórca macierzysty zakład pracy w wysokości średniego zarobku z ostatnich trzech miesięcy.

4. Jeżeli twórca nie ma stałego zatrudnienia, wynagrodzenie za pracę nad realizacją projektu ustala się i wypłaca na podstawie umowy.

Rozdział 6.

Zatwierdzanie decyzji o przyjęciu projektu do wykorzystania.

§ 31. 1. Jeżeli wysokość wynagrodzenia twórcy wynosi od 10.000 zł do 50.000 zł, a przy wynagrodzeniach obliczonych według § 12 przepisów o wynagradzaniu wynalazczości pracowniczej — od 5.000 zł do 10.000 zł, decyzja kierownika zakładu pracy o przyjęciu projektu do wykorzystania oraz wysokość wynagrodzenia twórcy powinny być zatwierdzone przez dyrektora centralnego zarządu.

2. Jeżeli wysokość wynagrodzenia twórcy przekracza kwotę 50.000 zł, a przy wynagrodzeniach obliczonych według § 12 przepisów o wynagradzaniu wynalazczości pracowniczej — kwotę 10.000 zł, dyrektor centralnego zarządu występuje za pośrednictwem departamentu techniki do ministra o zatwierdzenie decyzji o przyjęciu projektu do wykorzystania oraz o zatwierdzenie wysokości wynagrodzenia.

3. Właściwi ministrowie mogą ograniczyć uprawnienia kierowników zakładów pracy i dyrektorów centralnych zarządów co do ustalania i zatwierdzania wysokości wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 i 2.

§ 32. Jeżeli dla realizacji projektu konieczne jest dokonanie nakładów inwestycyjnych, których kwota przekracza uprawnienia przysługujące kierownikowi zakładu pracy w myśl przepisów obowiązujących w zakresie inwestycji, decyzja o przyjęciu projektu do wykorzystania powinna być zatwierdzona przez właściwy organ nadrzędny, zgodnie z przepisami obowiązującymi w zakresie inwestycji.

§ 33. Jeżeli w myśl przepisów szczególnych realizacja projektu wymaga zgody organów nadrzędnych, jak np. w razie uruchomienia produkcji nowych typów maszyn i urządzeń, decyzja o przyjęciu projektu do wykorzystania powinna być zatwierdzona przez właściwe organy.

§ 34. Decyzja o przyjęciu projektu do wykorzystania powinna być zatwierdzona:

- 1) w przypadku określonym w § 31:
 - a) przez dyrektora centralnego zarządu — w ciągu 20 dni,
 - b) przez ministra — w ciągu 30 dni od daty otrzymania akt sprawy;
- 2) w przypadkach określonych w §§ 32 i 33 — w terminach określonych we właściwych przepisach.

§ 35. 1. W odniesieniu do projektów, o których mowa w §§ 10 i 11 przepisów o wynagradzaniu wynalazczości pracowniczej, dyrektor centralnego zarządu przedkłada ministrowi wniosek o podwyższenie wynagrodzenia. Wniosek powinien zawierać proponowaną wysokość podwyżki oraz szczegółowe uzasadnienie.

2. W odniesieniu do projektów, o których mowa w § 14 przepisów o wynagradzaniu wynalazczości pracowniczej, dyrektor centralnego zarządu ustala wysokość wynagrodzenia i terminy wypłat, przedkładając stosowny wniosek wraz z uzasadnieniem do zatwierdzenia ministrowi.

§ 36. Właściwy minister może powołać w centralnym zarządzie komisję do opiniowania szczególnie ważnych projek-

tów racjonalizatorskich. Powołanie komisji następuje w trybie określonym obowiązującymi przepisami. Przepis § 21 ust. 1 ma odpowiednio zastosowanie. Za udział w posiedzeniu komisji przewodniczący, sekretarz i członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości określonej w § 5 ust. 3 i 4 uchwały nr 38 Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1954 r. w sprawie trybu powoływania komisji resortowych i wynagrodzenia za udział w posiedzeniach (Monitor Polski Nr A-30, poz. 442). Rzecznicy otrzymują wynagrodzenie tak jak członkowie komisji.

§ 37. 1. O zatwierdzeniu decyzji w trybie określonym w §§ 31 — 33 organ, który wydał decyzję zatwierdzającą, zawiadamia niezwłocznie:

- 1) kierownika zakładu pracy, w którym twórca jest zatrudniony i w którym projekt został przyjęty do wykorzystania,
- 2) jeżeli realizacja i wykorzystanie projektu nastąpiły w zakładzie pracy innym niż wymieniony w pkt 1 — kierownika tego zakładu.

2. Komórka wynalazczości zakładu pracy, w którym twórca jest zatrudniony, zawiadamia go niezwłocznie o zatwierdzeniu decyzji.

3. Wyplata wynagrodzenia twórcy następuje w terminach określonych w przepisach o wynagradzaniu wynalazczości pracowniczej.

R o z d z i a ł 7.

Zgłaszanie w Urzędzie Patentowym pracowniczych projektów racjonalizatorskich i wydawanie świadectw i zaświadczeń dotyczących tych projektów.

§ 38. Uspołeczniiony zakład pracy, w którym zgłoszony został projekt mający cechy wynalazku lub wzoru użytkowego, jest obowiązany zgłosić projekt niezwłocznie do Urzędu Patentowego w celu zastrzeżenia prawa pierwszeństwa, a po przyjęciu projektu do wykorzystania — dokonać niezbędnych czynności dla uzyskania patentu na wynalazek lub rejestracji wzoru.

§ 39. Uspołeczniiony zakład pracy, w którym zgłoszony został projekt mający cechy udoskonalenia technicznego, jest obowiązany niezwłocznie po przyjęciu projektu do wykorzystania dokonać zgłoszenia go w Urzędzie Patentowym w celu zarejestrowania oraz uzyskania dla twórcy świadectwa o dokonaniu udoskonalenia technicznego.

§ 40. Koszty opatentowania wynalazku oraz zarejestrowania wzoru użytkowego pokrywa zakład pracy dokonujący zgłoszenia.

§ 41. 1. Urząd Patentowy stwierdza na podstawie posiadanych materiałów, czy przesłany projekt jest wynalazkiem, wzorem użytkowym lub udoskonaleniem technicznym, i o wyniku przeprowadzonych ustaleń zawiadamia zainteresowany zakład pracy.

2. Ustaleń, o których mowa w ust. 1, Urząd Patentowy jest obowiązany dokonać: co do projektu mającego cechy wynalazku lub wzoru użytkowego — w ciągu 3 miesięcy, a co do projektu mającego cechy udoskonalenia technicznego — w ciągu 3 tygodni od daty zgłoszenia. Termin trzymiesięczny, o którym wyżej mowa, może być w wyjątkowych przypadkach przedłużony do sześciu miesięcy.

§ 42. 1. W razie stwierdzenia, że zgłoszony projekt jest pracowniczym wynalazkiem, wzorem użytkowym lub udoskonaleniem technicznym, Urząd Patentowy wydaje:

- 1) zainteresowanemu zakładowi pracy — patent na wynalazek albo dokonuje na jego rzecz rejestracji wzoru użytkowego lub udoskonalenia technicznego,

2) twórcy projektu — świadectwo autorskie o dokonaniu wynalazku lub wzoru użytkowego albo świadectwo o dokonaniu udoskonalenia technicznego.

2. Świadectwa, o których mowa w ust. 1 pkt 2, Urząd Patentowy przesyła zakładowi pracy, w którym twórca jest zatrudniony, w celu doręczenia twórcy.

§ 43. 1. Zaświadczenie o dokonaniu usprawnienia wydaje zakład pracy, w którym twórca jest zatrudniony. Zaświadczenia dokonuje się przez wpis w książeczce racjonalizatora.

2. Ewidencję wydanych przez zakład pracy zaświadczeń o dokonaniu usprawnienia prowadzi komórka wynalazczości zakładu pracy.

§ 44. 1. Świadectwa, o których mowa w § 42 ust. 1 pkt 2, powinny być wręczane twórcom projektów w zakładach pracy, w których pracują ci twórcy. Wymienione świadectwa komórka wynalazczości wpisuje w książeczce racjonalizatora.

2. Prezes Urzędu Patentowego ustali jednolite wzory świadectw, o których mowa w ust. 1, oraz określi szczegółowe przepisy dotyczące ich rejestracji, jak również prowadzenia ewidencji, o której mowa w § 43 ust. 2.

§ 45. Do chwili wydania twórcy przez Urząd Patentowy świadectwa autorskiego o dokonaniu wynalazku lub wzoru użytkowego albo świadectwa o dokonaniu udoskonalenia technicznego stosuje się do wypłaty wynagrodzenia postanowienia § 9 przepisów o wynagradzaniu wynalazczości pracowniczej.

R o z d z i a ł 8.

Odwolania.

§ 46. Twórcy służy prawo odwołania się do dyrektora centralnego zarządu od decyzji kierownika zakładu pracy:

- 1) w razie odrzucenia projektu,
- 2) w razie przyjęcia projektu — jeżeli twórca nie zgadza się na wysokość przyznanego wynagrodzenia,
- 3) w razie nieprzyznania lub nieprawidłowego rozdziału premii za współudział w realizacji projektów, przewidzianej w §§ 37 — 39 przepisów o wynagradzaniu wynalazczości pracowniczej,
- 4) w sprawach dotyczących premiowania i wynagradzania za pomoc techniczną przy opracowywaniu projektów racjonalizatorskich na podstawie przepisów o premiowaniu i wynagradzaniu za pomoc techniczną.

§ 47. 1. Odwołanie składa twórca za pośrednictwem kierownika zakładu pracy, który wydał zaskarżoną decyzję, w terminie miesiąca od daty zawiadomienia go o decyzji.

2. Kopię odwołania twórca przesyła bezpośrednio do dyrektora centralnego zarządu.

§ 48. Kierownik zakładu, który wydał zaskarżoną decyzję, przesyła odwołanie wraz z aktami sprawy i swoim wyjaśnieniem do dyrektora centralnego zarządu w terminie 7 dni od daty złożenia odwołania.

§ 49. 1. Dyrektor centralnego zarządu jest obowiązany rozpatrzyć odwołanie i wydać decyzję z uzasadnieniem w ciągu 30 dni od daty otrzymania akt sprawy.

2. Przedłużenie tego terminu jest dopuszczalne o dalsze 30 dni w przypadku konieczności uzyskania dodatkowych materiałów i wyjaśnień.

§ 50. O wydanej decyzji dyrektor centralnego zarządu zawiadamia niezwłocznie odwołującego się oraz kierownika zakładu pracy, który wydał zaskarżoną decyzję.

§ 51. Od decyzji dyrektora centralnego zarządu nie przysługuje odwołanie.

§ 52. Od decyzji dyrektora centralnego zarządu, wydanej w trybie określonym w § 25 ust. 3, twórcy przysługuje odwołanie do ministra. Przepisy §§ 46 — 51 stosuje się odpowiednio.

§ 53. Właściwy minister może w drodze nadzoru uchylić decyzję dyrektora centralnego zarządu i bądź wydać decyzję ostateczną, bądź przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia, udzielając wskazówek co do sposobu jej załatwienia.

R o z d z i a ł 9.

Przepisy końcowe.

§ 54. W razie gdy struktura organizacyjna resortu lub podległych jednostek wymagać będzie odmiennego niż według zasad określonych w niniejszym zarządzeniu unormowania

organizacji wynalazczości pracowniczej, właściwy minister wyda w uzgodnieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i z Prezesem Państwowej Komisji Etatów stosowne instrukcje.

§ 55. Traci moc zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 7 lipca 1951 r. w sprawie określenia organów właściwych do przyjmowania pracowniczych wynalazków, udoskonalień technicznych i usprawnień i do rozstrzygania sporów o wysokość wynagrodzenia za te wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia, jak również trybu postępowania tych organów (Monitor Polski z 1951 r. Nr A-66, poz. 869 i z 1953 r. Nr A-38, poz. 472).

§ 56. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego: E. Szyr

1600

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO

z dnia 10 grudnia 1955 r.

w sprawie brygad racjonalizatorskich.

W oparciu o pomyślne wyniki, uzyskane z połączenia twórczej inicjatywy i doświadczenia przodowników pracy, robotników i majstrów z wiadomościami i doświadczeniem techników i inżynierów, w celu zapewnienia dalszego rozwoju wyższych form ruchu wynalazczości, na podstawie art. 3a dekretu z dnia 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej (Dz. U. z 1950 r. Nr 47, poz. 428, z 1952 r. Nr 3, poz. 17 i z 1955 r. Nr 40, poz. 248) w uzgodnieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Powołane w zarządzeniu przepisy:

- 1) dekretu o wynalazczość pracowniczej — oznaczają dekret z dnia 12 października 1950 r. o wynalazczości pracowniczej (Dz. U. z 1950 r. Nr 47, poz. 428, z 1952 r. Nr 3, poz. 17 i z 1955 r. Nr 40, poz. 248);
- 2) o organizacji wynalazczości pracowniczej — oznaczają zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 10 grudnia 1955 r. w sprawie zasad organizacji wynalazczości pracowniczej (Monitor Polski Nr 122, poz. 1599);
- 3) o wynagradzaniu wynalazczości pracowniczej — oznaczają uchwałę nr 911 Rady Ministrów z dnia 12 listopada 1955 r. w sprawie zasad wynagradzania twórców pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonalień technicznych i usprawnień (Monitor Polski Nr 122, poz. 1597).

2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa:

- 1) o projekcie racjonalizatorskim lub o projekcie — rozumie się przez to projekt pracowniczego wynalazku, wzoru użytkowego, udoskonalenia technicznego lub usprawnienia,
- 2) o centralnym zarządzie — rozumie się przez to centralny zarząd branżowy lub inną jednostkę równorzędną.

§ 2. 1. Dla wykonania zadania, wynikającego z istotnych potrzeb uspołecznionego zakładu pracy, może być utworzona brygada racjonalizatorska.

2. Brygadą racjonalizatorską, zwaną dalej w skróceniu „brygadą”, jest zespół pracowników uspołecznionego zakładu pracy, utworzony w celu dokonania, opracowania i realizacji projektu racjonalizatorskiego mającego na celu szybkie dopomożenie temu zakładowi pracy w usunięciu wąskich przekrojów produkcji, obniżenie pracochłonności produkcji itp.

§ 3. 1. Utworzenie brygady może inicjować uspołeczniony zakład pracy lub pracownik takiego zakładu pracy, dobiera-

jąc skład osobowy będący w stanie wykonać w ustalonym terminie określone zadanie racjonalizatorskie.

2. W skład brygady mogą wchodzić pracownicy innych uspołecznionych zakładów pracy, jak np. pracownicy ministerstw, centralnych zarządów, pracownicy nauki i inżynierjno-techniczni zatrudnieni w instytutach naukowo-badawczych, w biurach projektów i w biurach konstrukcyjnych, w centralnych laboratoriach, studenci wyższych uczelni itp. Pracownicy ci prace w brygadzie wykonują w godzinach pozasłużbowych.

3. Jeżeli zachodzi potrzeba powołania w skład brygady pracowników innego uspołecznionego zakładu pracy, wówczas zakład pracy, do którego zwrócono się w tej sprawie, jest obowiązany umożliwić uczestnictwo w brygadzie swoim pracownikom, którzy zgłaszają gotowość należenia do brygady.

§ 4. Centralny zarząd może wystąpić z inicjatywą utworzenia brygady spośród pracowników różnych zakładów pracy, nadzorowanych przez ten sam lub różne centralne zarządy, dla rozwiązania zagadnienia z dziedziny techniki, organizacji produkcji lub usług, ważnego dla wszystkich lub niektórych zakładów pracy nadzorowanych przez ten centralny zarząd, wskazując zakład pracy zobowiązany do zawarcia umowy z brygadą i do dokonania oceny i realizacji projektu.

§ 5. 1. Skład osobowy brygady nie powinien być mniejszy niż trzy osoby i w zasadzie nie większy niż dziesięć osób.

2. W zależności od rodzaju zadania racjonalizatorskiego, którego wykonania podjęła się brygada, a w szczególności w razie potrzeby dokooptowania niezbędnych fachowców, skład brygady może ulegać zmianom. Dokonanie zmian w składzie brygady wymaga zgody uspołecznionego zakładu pracy.

§ 6. 1. Zespół mający stanowić brygadę wybiera spośród swych członków kierownika, który zgłasza się do komórki wynalazczości uspołecznionego zakładu pracy z tematem wybranym z tematyki ogłoszonej przez ten zakład pracy dla racjonalizatorów, reprezentuje brygadę oraz koordynuje pracę jej członków.

2. Zespół, o którym mowa w ust. 1, może również wystąpić z wnioskiem o rozwiązanie zagadnienia z dziedziny techniki, organizacji produkcji lub usług, nie objętego tematyką ogłoszoną przez zakład pracy dla racjonalizatorów, a dotyczącego istotnego dla uspołecznionego zakładu pracy zadania.